

Oznamování trestných činů a jeho kriminologický význam

Abstrakt

Trestní oznámení je pro orgány činné v trestním řízení nejvýznamnějším zdrojem prvotních informací o spáchaných trestných činech. Počet podaných trestních oznámení a ochota veřejnosti trestné činy oznamovat přímo ovlivňují počet zahájených trestních řízení, stíhání a odsouzených pachatelů, tedy boj státu (resp. společnosti) s kriminalitou. Institut trestního oznámení je v rámci práce zkoumán po stránce právní, kriminologické, sociologické i psychologické. Konečně je zjišťována skutečná role trestních oznámení v boji proti kriminalitě prostřednictvím statistik.

Tématem práce je kriminologický význam oznamování trestných činů. V rámci práce je pojem trestního oznámení představen a právně ukotven jako způsob, jímž se orgány činné v trestním řízení dozvídají o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Je pojednáno o náležitostech trestního oznámení a následcích případných formálních a obsahových nedostatků. Několik slov je věnováno povinností trestní oznámení učinit a toto přijmout, postupu a způsobům vyřízení, ale i protiprávním jednáním, kterých se mohou oznamovatelé při podávání trestních oznámení dopustit.

V rámci práce je věnována pozornost i osobě oznamovatele (případně jeho další roli v trestním řízení: oběť, poškozený, svědek). Je rozebrán postup, který je třeba, aby policejní orgán následoval, a jsou doporučeny jistá zlepšení (zejména ve vztahu k obětem trestných činů, aby nedocházelo k jejich sekundární viktimizaci apod.). Důvěra v orgány činné v trestním řízení je významnou okolností pro rozhodování o podání trestního oznámení, je jí proto rovněž věnováno několik slov.

Konečně jsou v práci porovnána dostupná statistická data související s podanými trestními oznámeními s daty demografickými a týkajícími se vývoje kriminality, a to jak v České republice, tak na úrovni Evropské unie.

Klíčová slova: Trestní oznámení, Oznamovatel trestného činu, Vývoj kriminality